

ОКОЛНА СРЕДА

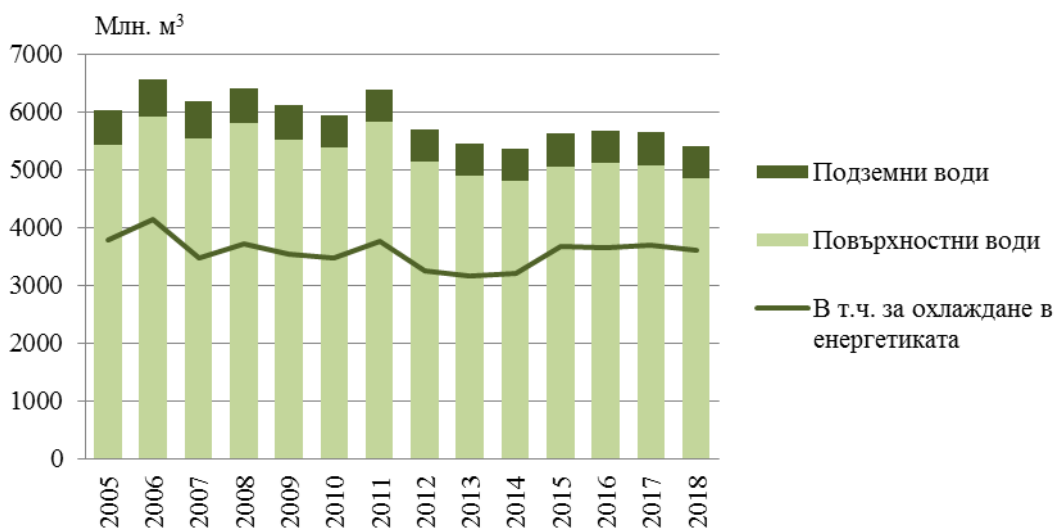
Годишни данни за 2018 година

1. Води

Водоземане

През 2018 г. в страната са иззети 5 425 млн. м³ пресни води, което е с 4.1% по-малко спрямо 2017 година. Най-значимо е намалението на иззетите повърхностни води (4.3%), които съставляват около 90% от иззетите пресни води. Регистрираният спад се формира основно от намаляващото черпене на вода за охлаждащи процеси в енергетиката и за сектор „Селско, горско и рибно стопанство“. Спад се отчита и при добитата вода от подземни източници - с 2.6% спрямо 2017 г. основно за целите на общественото водоснабдяване (ВиК).

Фиг. 1.1. Иззети пресни води за страната (без ВЕЦ)

Въпреки намалението на абсолютния обем структурата на водоземането в страната е относително устойчива. През 2018 г. най-значим е дялът на водите за сектор „Индустрия“ -70.7% от пресните води, следват ВиК сектора (15.5%) и сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ (13.3%). Добитите води за сектор „Услуги“ съставляват около 0.4% от общото количество на иззетите пресни води.

През 2018 г. за производството на хидроенергия допълнително са преработени общо 26 млрд. м³ сурови води, което е с 45.2% повече спрямо 2017 година.

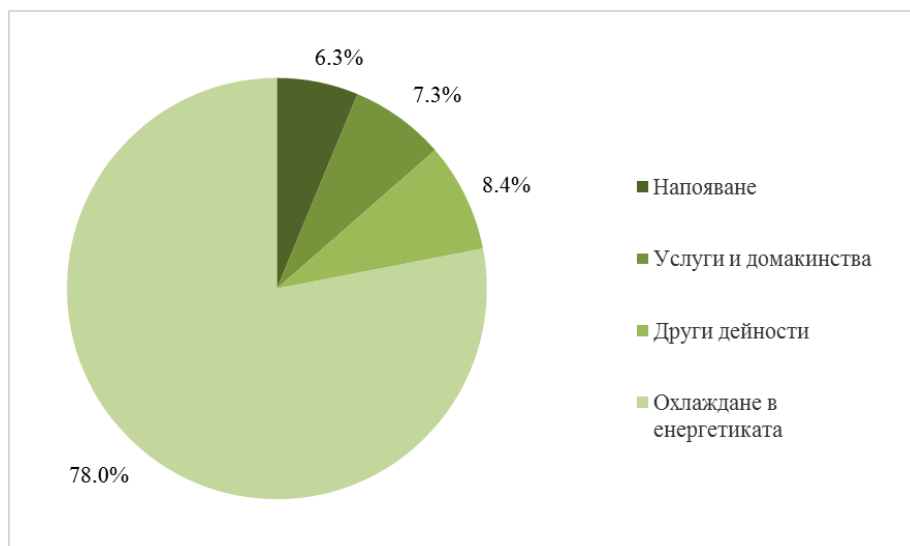

Една част от иззетите води са за крайно потребление, а останалата част са загуби на вода (течове, изпарения, неточности при измерването и други физически загуби).

Използвана вода

Водата се осигурява чрез обществено снабдяване (ВиК), напоителни системи, собствено или друго снабдяване. През 2018 г. общото количество на използваната прясна и непрясна вода в страната е 4 647 млн. м³, като спрямо 2017 г. намалява с 1.8%. С най-голям дял във водоползването са водите за охлаждащи процеси в енергетиката (78.0% от използваната вода), като спрямо 2017 г. намаляват с 2.1%. Тези води се осигуряват предимно от собствено снабдяване и след употреба обикновено се връщат обратно във водоизточника. Използваната вода за напояване на земеделски култури през 2018 г. (291 млн. м³) е около равнището на предходната година. Използваните количества в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ са около 312 млн. м³ предимно за напояване (259 млн. куб. м). Спрямо 2017 г. се отчита нарастване на водата, използвана в сектора на услугите - до 87 млн. м³, докато потреблението на питейна вода от домакинствата през 2018 г. (253 млн. м³) остава близо до равнището на предходната година.

Фиг. 1.2. Структура на използваната вода по основни дейности през 2018 година

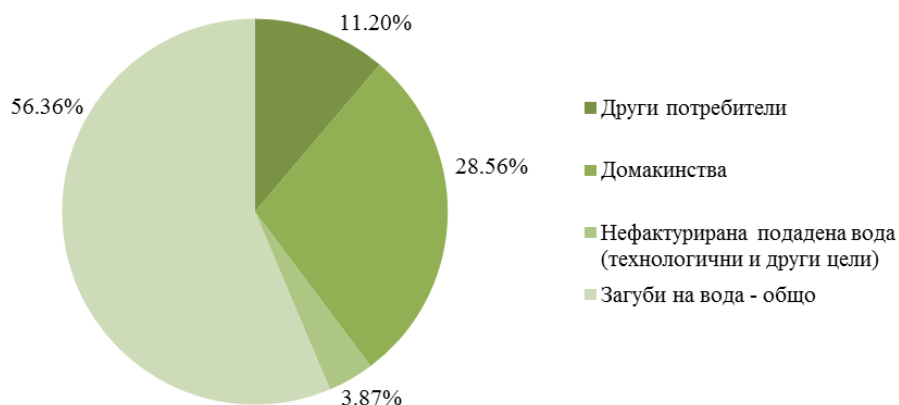
Обществено водоснабдяване (ВиК)

Общественото водоснабдяване (ВиК) осигурява около 8.3% от необходимата вода. Подадената вода от ВиК през 2018 г. е 885 млн. м³, което е с 3.6% по-малко спрямо 2017 година. Доставената вода на крайните потребители (фактурирана) през 2018 г. съставлява 39.8% от подадената вода, а тази за технологични, противопожарни

и други цели вода (нефактурирана) е 3.9%. Общите загуби на вода през 2018 г. се оценяват на 499.0 млн. м³, или 56.4% от подадената вода (56.8% за 2017 г.). Преобладаващата част са загубите при транспорта на водата (реални загуби), като през 2018 г. те се оценяват на 425.6 млн. куб. метра.

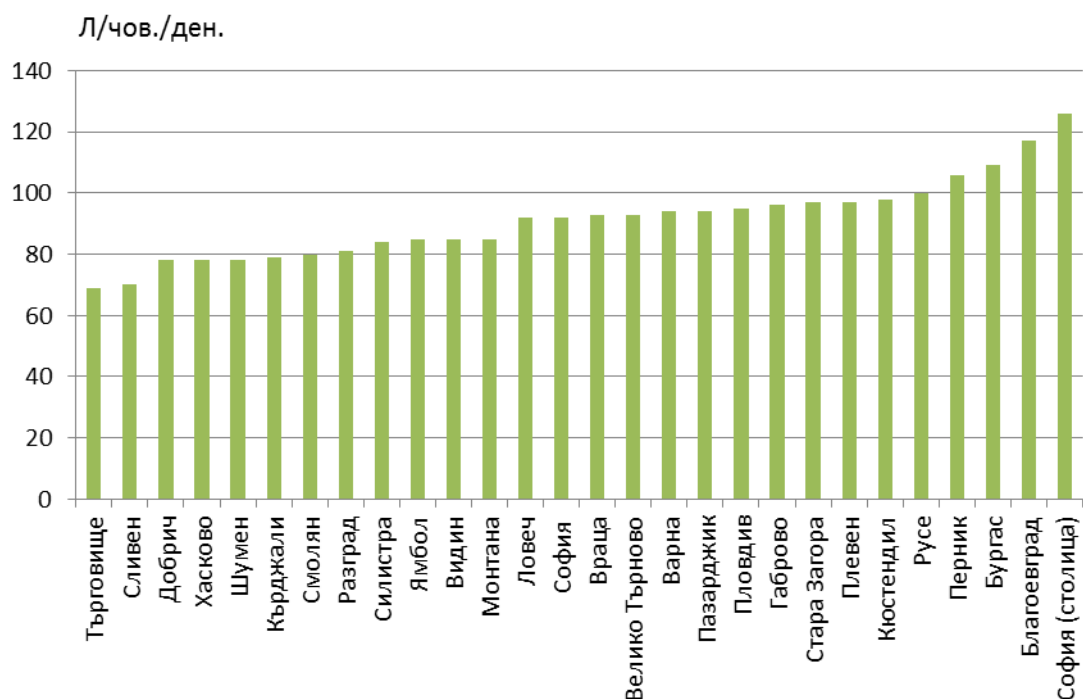
Фиг. 1.3. Структура на подадената вода от общественото водоснабдяване през 2018 година

С обществено водоснабдяване е свързано 99.5% от населението в страната. Среднодневното потребление на питейна вода от домакинствата през 2018 г. се оценява на 99 л на човек, което е на равнището на 2017 година. Над средното за страната е потреблението на вода от домакинствата в Югозападния район (118 л/чов./ден.), а най-ниско - в Североизточния район (85 л/чов./ден.). Разпределението по области показва, че през 2018 г. водещо място по потребление заемат София (столица) (126 л/чов./ден.) и Благоевград (117 л/чов./ден.), а на последно място са Търговище (69 л/чов./ден.) и Сливен (70 л/чов./ден.).

Фиг. 1.4. Потребление на питейна вода от домакинствата, свързани с общественото водоснабдяване по области през 2018 г., средно на човек (л/ден.)

През 2018 г. 1.1% от населението в страната е било на режим на водоснабдяване поради недостиг на вода, предимно сезонен. Най-засегнати от режим на водоснабдяване са областите Габрово (28.2%), Търговище (13.1%) и Сливен (7.8%).

Общата дължина на водопроводната мрежа (експлоатирана от ВиК) през 2018 г. е 74 731 км, от която новоизградена 115 км, и реконструирана/подменена 411 километра.

Отвеждане и пречистване на отпадъчни води

През 2018 г. от икономиката и домакинствата са образувани около 427 млн. м³ отпадъчни води и 3 618 млн. м³ отработени води от охлаждащи процеси - общо те съставляват 87.1% от използваните води.

С най-голям дял са отпадъчните води, образувани от битовия сектор - 63.9% от общото количество (без преработените води от охлаждане). Преобладаващата част от тях се отвеждат в обществената канализация и селищните пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ). От сектор индустрия през 2018 г. са образувани около 110 млн. м³ отпадъчни води, като 82.8% от тях са отведени във водни обекти. Делът на

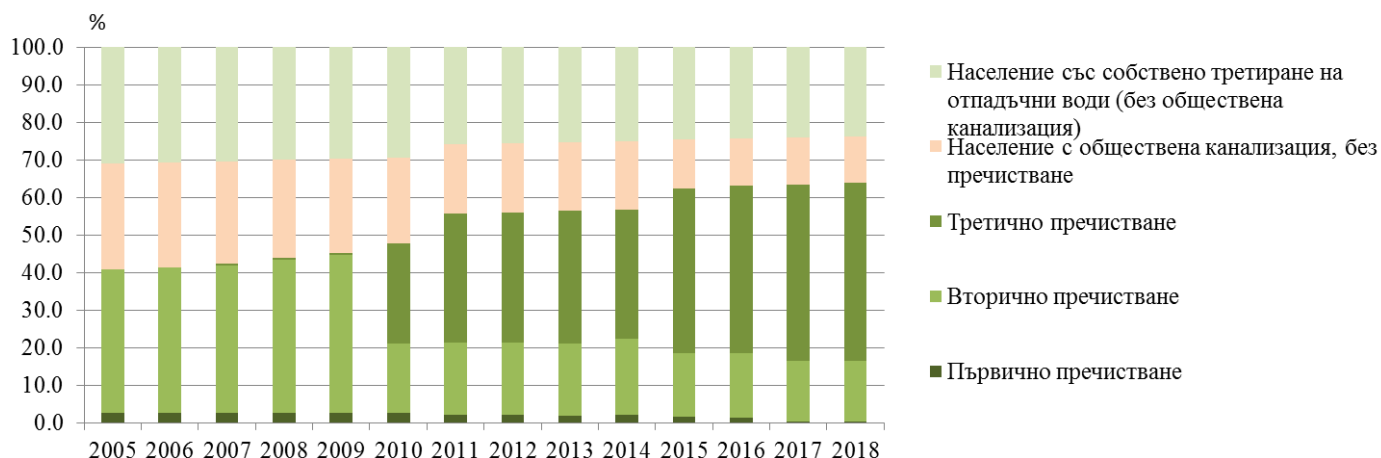
пречистените съставлява 64.9% от отведените във водни обекти индустриални отпадъчни води.

Общият обем на отведените през 2018 г. отпадъчни води във водни обекти от икономическите дейности, домакинствата и обществената канализация (вкл. дъждовни и др.) се оценява на 767 млн. м³ (без охлаждащите), от които 76.5% са третираны в селищни и производствени пречиствателни станции (75.8% за 2017 г.).

През 2018 г. в страната са регистрирани 170 действащи селищни пречиствателни станции за отпадъчни води, от които 108 бр. с капацитет над 2 000 еквивалент жители. Преобладаващата част от станциите са с вторични методи на третиране и допречистване с азот и фосфор.

Относителният дял на населението с услуги по отвеждане на отпадъчните води в обществената канализация през 2018 г. се оценява на 76.2%. Със селищни пречиствателни станции е свързано 63.9% от населението на страната. Най-висок е дялът на свързаното население в Югозападния (78.0%) и Североизточния район (72.6%), а най-нисък - в Северозападния район (44.2%). На национално равнище се регистрира известно нарастване на дела на населението, свързано със СПСОВ с вторични методи и методи за допречистване - от 63.2% (2017 г.) на 63.7% (2018 г.).

Фиг. 1.5. Относителен дял на населението с канализация и пречистване на отпадъчните води в България

Общата дължина на канализационната мрежа (експлоатирана от ВиК) през 2018 г. е с дължина 11 967 км, като новоизградената е 155 км, а реконструираната/подменената - 28 километра.

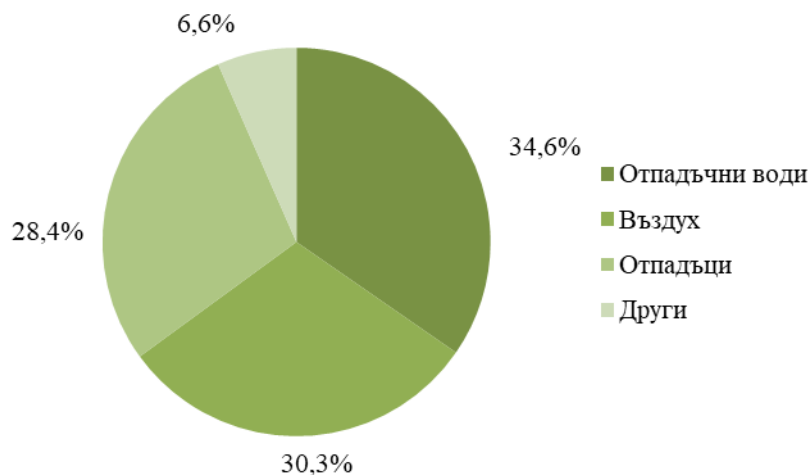
2. Дълготрайни материални активи с екологично предназначение

Дълготрайните материални активи с екологично предназначение (ДМА-ЕП) са част от общите дълготрайни материални активи в страната. Те се разпределят по направления за околната среда - за отпадъчни води, опазване на въздуха, почвата и подпочвените води, биологичното разнообразие и защитените територии и обекти, ловни и рибни стопански мероприятия, за третиране на отпадъци, шум и други.

През 2018 г. дялът на наличните в края на годината ДМА с екологично предназначение по отчетна стойност възлиза на 4.8% от общите дълготрайни материални активи в страната.

Общата стойност на наличните в края на 2018 г. ДМА за околната среда се оценява на 9 523.6 млн. лв. и се разпределя по основните направления за околната среда, както следва: за пречистване и отвеждане на отпадъчните води (производствени и селищни пречиствателни станции, канализационна мрежа и др.) - 34.6%, следвани от съоръженията за опазване на въздуха - 30.3%, и за третиране на отпадъците - 28.4%. Не се наблюдава съществена промяна в относителния дял на активите, разпределени по направления за околната среда спрямо предходните години.

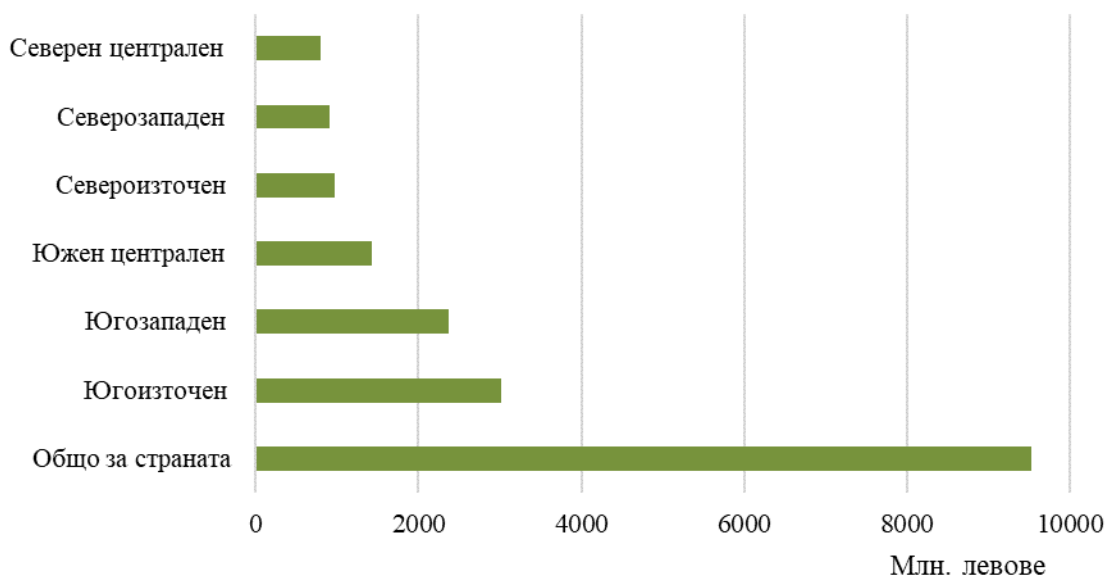
Фиг. 2.1. Наличност на дълготрайните материални активи с екологично предназначение по екологични направления към 31.12.2018 година

Регионалните данни сочат, че в края на 2018 г. най-много налични ДМА с екологично предназначение има в Югоизточния район на страната (отчетната стойност е 3 019.6 млн. лв.), а най-малка наличност е отчетена в Северния централен район (805.8 млн. лева).

Фиг. 2.2. Наличност на дълготрайните материални активи с екологично предназначение по статистически райони към 31.12.2018 година

През 2018 г. общата отчетна стойност на придобитите ДМА с екологично предназначение възлиза на 288.3 млн. лева. Преобладаващата част от тях са за отвеждане и пречистване на отпадъчните води - 40.9%, третиране на отпадъците - 40.2%, опазването на въздуха - 12.7%, и други - 6.3%. Апаратурата за мониторинг и контрол, придобита през годината, се оценява на 7.0 млн. лева (2.4%).

Разпределението на данните по икономически дейности за 2018 г. показва, че значителна част от ДМА с екологично предназначение са съсредоточени в сектор „Промисленост“: 5 641.7 млн. лв. (59.2%) от наличните в края на годината и 136.5 млн. лв. (47.4%) от придобитите в страната. Преобладаващата част от придобитите ДМА с екологично предназначение са отчетени в секторите на добивната и преработващата промишленост - 25.1%, при канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване (специализирани производители на услуги за опазване на околната среда) - 12.5%, и производство на енергия, доставяне на води - 9.8%.

В категорията „други дейности“ (сектор на услугите, вкл. държавно управление) наличните в края на годината ДМА-ЕП се оценяват на 3 850.1 млн. лв. (40.4%), а въведените в действие (придобити през годината) - на 150.4 млн. лева (52.2%).